

Sárospataki KRÓNIKA

XII. évfolyam

2. szám

1980. január — február

Alakítsunk MSZBT-tagszervezetet iskolánkban!

A cím — mivel körünkben régóta melengedett szándékot fogalmaz meg — nyilvánvalóan felkelti figyelmeteket. A kiadott jelszót — tekintve, hogy időszerű törekvést fejez ki — bizonyára magatokévá teszitek. A felhívásnak — minthogy eljövendő munkánkra feltétlenül kihatással lesz — valószínűleg átérzitek a jelentőségét...

De ennyi nem elég! Az iskolai szervezet létrehozásáért folyó agitáció keretében fel kell vértetni a leendő tagokat az MSZBT-re vonatkozó ismeretekkel is!

A mai MSZBT elődje nem sokkal hazánk felszabadulása után jött létre Budapesten; 1945. június 9-én alakult. Működését Magyar—Szovjet Művelődési Társaság néven kezdte meg; rövidesen országszerte népszerűvé vált. Ez a tömegszervezet mindenütt a demokratikus gondolkodású, tisztán látó emberek támogatásával találkozott...

Az MSZMT kezdettől fogva küldetést teljesített: két nép barátságának elmélyülését szorgalmazta. Két ország őszinte közeledését segítette elő. Két állam polgárainak adott lehetőséget egymás értékeinek jobb és alaposabb megismerésére...

A lehetőségekkel éltek is a két fél képviselői. Nálunk pl. meghonosították a barátsági hónapokat. Ezeken kiváló szovjet művészek, művészegettesek, sportküldötségek vettek részt (Emil Gilelsz, David Ojsztrah, Szvjatoszlav Richter, Lepesinszkaja, Pliszceckaja, Ulanova; az Oszipov- és a Mojszejev-együttes, a Svesnyikov-kórus stb.). A Szovjetunióban (1952-től) rendszerítették a Magyar Kultúra Heteit. Ezekre tőlünk élvonalbeli művészeket hívtak meg. (Így vált a magyar kultúra követévé a hatalmas, sok

nemzetiségű, segítőkész szocialista országban pl. Gyurkovics Mária, Kovács Dénes, Svéd Sándor, Székely Mihály.)

Az MSZMT 1957-ig működött hazánkban tömegszervezetként; ekkor kilépett megszokott keretei közül. Jogutódja a Magyar—Szovjet Baráti Társaság lett; ez fogta össze azt a kibontakozó mozgalmat, amely a magyar—szovjet barátság ápolását nálunk közüggé tette.

Így a magyar—szovjet barátság ápolása társadalmi alapokra helyeződött. Fokozódott — az igényeknek megfelelően — a magyar—szovjet kapcsolatok bővítése...

A Magyar—Szovjet Baráti Társaság és az 1958 óta létező Szovjet—Magyar Baráti Társaság hosszú távra összehangolta tevékenységét. Ennek hatására — az együttműködési tervek jóvoltából — még vonzóbbá váltak a kölcsönös programok: a kulturális napok, az országjárások, az elvtársi találkozók, az ifjúsági fesztiválok stb.

1971-ben az MSZBT alkalmazkodott a megváltozott körülményekhez: biztosította pl. az üzemek, vállalatok, szövetkezetek, oktatási intézmények felnőttjei és fiataljai számára a kollektív tagság lehetőségét. Ezzel a magyar—szovjet barátság ügyének igen jó szolgálatot tett...

A kollektív tagság lehetősége az elmúlt hónapokban a mi iskolai közvéleményünket is foglalkoztatta... Különösen azért, mert köztudott: 1949—50 óta nálunk valamilyen formában mindig érvényesült a magyar—szovjet barátság eszméje. Érvényesült, mert itt a diákok, általában szívesen tanultak oroszul; ez a nyelv sokuk számára teremtette meg a szovjet fiatalokkal való szóbeli és írásbeli érintkezés feltételét.

Érvényesült a barátság eszméje, mivel itt időről időre tápot adott neki a felszabadító Szovjetunió kiharó tisztelet. Érvényesült, hiszen itt kezdettől fogva olyan tanárok munkálkodtak, a népek közötti hid építésén, mint Dévai Jenő, Tárczy Árpád stb.

Köztudott, hogy iskolánkban nemcsak eleinte, hanem később is kedves volt és maradt a magyar—szovjet barátság. Ennek a jegyében zajlott le nálunk számos idegen nyelvi bemutató, műsoros est. Ennek a szellemében került sor a „Ki tud többet a Szovjetunióból a Szovjetunióról?” vetélkedő megrendezésére. Ennek, a nevében indult osztrályaival 1974-ben Balogh Ferencné, 1975-ben Czövek István szovjetunióbeli kirándulásra...

Köztudott, hogy iskolánk ma is sokat tesz

A gimnázium igazgatósága, párt- és szakszervezeti vezetése, az iskolai KISZ-bizottság örömmel veszi tudomásul azt az érdeklődést, amely az

ifjúság körében az MSZBT iránt megnyilvánul.

Támogatják a közzétett felhívást, és mindent elkövetnek annak érde-

kében, hogy hazánk felszabadulásának 35. évfordulója tiszteletére az iskolában MSZBT-tagsoport alakuljon.

Alma Mater

Az ifjúsági nap is munkanap (Vagy mókanap?)

Iskolánkban már hagyomány, hogy minden évben megrendezzük az önkormányzati napot. A folyó tanévben 1979. december 15-én tartottuk.

Már előtte plakát hirdette a nap programját. Délelőtt tanítás, délután a negyedikesek szalagavatója, a kollégiumi Mikulás-műsorokból összeállított egyveleg bemutatása, este iskolából a Flamingó együttes zenéjére.

Az önkormányzati nap rendezvényeihez tartozott — bár az idő rövidege miatt péntek délután játszották le — a tanáraink és diáktársaink között esedékes kosárlabda-mérkőzés is.

Ez a meccs „előjáróink” viszszavagójának számított... Észrevehető volt, hogy a tavalyi tanárvereség óta nevelőink „sokat fejlődtek”. Így az idej mérkőzésen — nagyon kemény küzdelemben — néhány ponttal legyőzték, társainkat.

Hajrá, srácok, ebbe ne nyugodjatok bele!

A pénteki mérkőzést követő szombat reggelen az önkormányzat „bevezetésével” folytatódott az események...

Évekkel ezelőtt a diákok arra kérték tanáraikat: engedjél meg, hogy egy napig ők legyenek az iskola urai. Meg akarták mutatni: tudnak tanulni tanári felügyelet nélkül, képesek a rendet és fegyelmet fenntartani. Jelezni kívánták: elég érettek az „önigazgatásra”. Bizonyítani szerették volna: a vágyott nap is komoly munkanap lesz, de önálló... A szokatlan kérdésbe az igazgatóság „belement”, és megszületett az első önkormányzati nap...

Azóta eltelt néhány esztendő s minden évben megrendezzük az ifjúsági napot.

Ilyenkor az iskolai munkaváratlanságára a diákok közül választott testület ügyel. Az órákat vállalkozó szellemű tanulók tartják, az illetékes tanár jelenlétében, akárcsak hajdán.

a magyar—szovjet barátság ápolása érdekében. (Főleg az oktató-nevelő munka területén!) Ez tanárainknak, a párt-, az állami és a szakszervezeti vezetőknek, a KISZ tisztségviselőinek nemcsak, érzelmi, hanem politikai kérdés is... Diáktársaimnak azonban a magyar—szovjet barátság ápolása és fejlesztése elsősorban az elődöktől öröklött mozgósító erejű, nemes feladat.

A nemes feladat jobb teljesítése azt kívánja, hogy csatlakozzunk az MSZBT-hez!

Kérjük kollektív tagságunk elismerését!

Alakítsunk a Rákóczi Gimnáziumban egy MSZBT-tagsoportot!

Szendrei Katalin
III/A

De az a benyomásunk: mint ha egy kicsit félresiklott volna az eredeti komolysága mindennek, főleg a tanítási óráknak.

A tanárok, és diákok részéről egyaránt.

Szerencsére mindkét oldalon vannak kivételek.

Véleményünk igazolásáért pillantsunk be egy-egy osztályba, egy-egy órára úgy, ahogy a KISZ-bizottság tagjai tették...

A diáktanár lelkiismeretesen felkészült; osztálytársai aktív közreműködésével megtanítja az anyagot. De az illetékes tanár hűvös mosollyal kíséri végig az órát. Gyermeteg játéknak tekinti az egészet. S az ifjúsági napot követő órán — mintha előzőleg mi sem történt volna — újra az egyszer már feldolgozott anyag kerül sorra...

Lássunk egy másik osztályt! Komolyságnak híre-hamva sincs. A jelenlevő pedagógus óvna az óra tekintélyét, de a diáktanár mellébeszél, feleltet...

Csokhogy nem a társait! A tanár kerül terítékre... „Most mindent visszafizetünk!” jelszóval folyik az óra.

A harmadik osztályban a tanulók még az óra előtt összevesznek a diáktanár-jelölttel, aki egy komoly hangvétellű órát szándékszik tartani, kizárva minden lógási lehetőséget. A jelölt terve kudarcot vall... Végül az „igazi” pedagógusnak kell dobogóra lépni, látva, hogy „gyermekai” még éretlenek a „álló munkára”.

Látogassunk tovább...

Ahova bemegyünk, a diákok őszinte közreműködésével kezdődik minden. De a tanár — csintalan diáknak tartva magát — minden tervet felborít...

A következő osztályban könnyű kikapcsolódásnak tekintik az ifjúsági napot, és az előre kijelölt tanulók kivételével senki sem „produkálja magát” az órákon. A diáktanárt magára hagyva végigalusszák a tanítást...

Természetesen jó helyre is elvetődünk!

A hangulatot az „Azért is megmutatjuk!” felfogás uralja. A diáktanár leleményesen, érthetően magyarázza a leckét, majd vissza is kérdezi. Mindenki figyel, mindenki mindent tud.

Itt sikerült megmutatni...

„Kettőn áll a vásár” — tartja a közmondás. Ugy gondolom, ha ifjúsági nap van, három: az osztályon, a diáktanáron és az illetékes pedagóguson.

Tisztázzuk a dolgokat! Ne tévesszük össze április elsejével az önkormányzati napot! Állítsuk vissza ennek a munkaformának a komolyságát! Mutassuk meg: igen, képesek vagyunk mi az öngazgatásra, hisz nemsokára felnőttek leszünk!

Az ifjúsági nap munkanap is, mókanap is lehet. De mindent a maga idejében, a maga helyén kell csinálni! Legyünk tudatában: jókedvűen is lehet komolyan viselkedni...

Ennyit a tanítási órák tanulásairól.

Az ifjúsági nap óráközi szüneteiben a stúdió által közvetít-

tett zene töltötte be az osztályokat és a folyosót. A rádiósok a vállalkozó kedűeknek játékot is kínáltak. 13+1 kérdésre kellett válaszolnia az osztályokat képviselő csapatoknak. Az iskolatörténet, a sport, zene, az irodalom tárgyköréből készített totót a II.F osztály csapata találta el legpontosabban. A csapat tagjai könyvet kaptak jutalmul. (A jutalmat — a kitűnő programért — a rádiósok is megérdemelnék.)

13 óra 45 perckor véget ért a délelőtti tanítás; ezzel az önkormányzati nap első része le is zárult.

A következő ifjúsági napig gondolkozzunk el azon, hogy ez a nap a miénk, azt és úgy csinálunk rajta, amit és ahogy illik, de nem szabad elfelednünk: csak akkor kapunk önkormányzatot, ha megfelelünk az elvárásoknak!

Az ifjúsági nap is legyen igazi munkanap, sok-sok jókedvvel.

Matlák Erika
IV. F

Utóhang a szalagavatóhoz

Van-e olyan negyedikes gimnazista köztünk, aki — titokban vagy nyíltan — ne várta volna december 15-ét? A bensőséges és meghitt diákünnepet? Aligha! Hiszen négy évet kellett „áttanulnunk” ahhoz, hogy megélhessük a szalagavatót...

Létezik-e olyan érettségire menő nálunk, aki — legalábbis lelke legmélyén — ne készült volna a szalagavatóra? A vágyott és becses pántlika feltűzésére? Nemigen! Ugyanis mostanában — középiskolai pályafutásunk vége felé — megnőtt előttünk ennek a „szertartásnak” a tekintélye...

Akad-e olyan maturandus osztályainkban, aki — főleg a közelmúltban — ne érezte volna át a jelképes gesztus mé-

lyebb értelmét? A látványos „akció” ösztönző és összetartó erejét? A feltett szónokias kérdések talán feleslegesek is: évfolyamtársaink — egyes véleményekkel ellentétben — komolyan vették a szalagavatót... Várták, készültek rá, átérezték az alkalom nagyszerűségét!

December 15-én — még a tanítás megkezdése előtt — tartottunk egy főpróbát, amely mély benyomást tett ránk. A szalagavató „előzetes” hangulatától a későbbiekben sem akarunk és tudunk szabadulni. Az órák közötti szünetekben az esemény jelentőségét latolgattuk, és megkíséreltünk úgy viselkedni, ahogy ilyen „nagy napon” a negyedikeseknek illik... Minél jobban közeledett a tanítás vé-

ge, annál jobban foglalkoztatott bennünket életünknek ez a „mérőöldköve”.

A hatodik óra után már csak azon igyekeztünk, hogy mindenki hazamenjen, gondosan, szépen felöltözzön... És magába szálljon! Ki kedélyességet mutatva, ki elérékenyülve... Ki csendesben, ki lelkét kiöntve... Szóval: ki-ki egyénisége szerint.

Az igazat megvallva: egy sokrétű számvetésre kevés volt az időnk. De öltözködés közben belegondoltunk a múltunkba, jövőnkbe. Eszünkbe jutott a már elvégzett és a még előttünk álló tanulmányi munka. Megfordult fejünkben minden erőnyünk és hibánk...

Egy kissé szembenéztünk önmagunkkal. Azután — mivel

nem hagyott minket nyugton az a tudat, hogy nemsokára „hivatalosan” is ruhánkra erősíthetjük büszkeségünk és „éretlenségünk” jelképét, a (sajnos, nem egységesen) zöld szalagot — siettünk vissza az iskolába. Mindenki pontos akart lenni a szalagavató ünnepélyen. A 16 órai „indulást” a világ minden kincséért sem mulasztotta volna el senki!

Alig múlt el 16 óra, mikor a IV. B-s Siska Katalin megjelent a díszterem színpadán; ő konferálta a negyedikesek műsorát. Megnyitó szavait Pásztor Mária fellépése követte; a IV. C osztályos lány mély átéléssel adta elő József Attila Már elhagyom 18 évemet című költeményét. A sikeres „hangütés” után Berecz Andrea állt a közönség elé; a IV. B osztályos tanuló nagy műgonddal tolmácsolta Vas István Cambridge-i légia című versét.

A szép szó fiatal művészei megérdemelt sikert arattak. Alaposan kijutott azonban a sikerből a dalos ajkú negyedikeseknek is... Előbb — Sipos István (IV. F) zongorakiséréttel — a IV. E-s Kocsis Erika „szólózott”. Mozart két szerzeményét — a Drága szempárt és

a Vágyódás a tavasz utánt — csodáltuk meg az ő előadásában. Utóbb a IV. B osztály alkalmi kórusa mutatkozott be. Ennek jól felkészült tagjaitól örömmel hallgattuk meg Lassus: Ünnepelni jöjjetek és Weber: Csónakon című művét.

A várva várt „nagy számot” — amiért összegyűltünk — Bódi Géza igazgatóhelyettes úr köszöntője vezette be. Meleg szavakkal emlékezett meg gimnáziumi pályafutásunkról. A hátralevő időre jó tanácsokkal is ellátott bennünket... Végül tanárainknak és egymásnak fel-tűzhettük a zöld színű szalagot. (Ha ilyennel „szereltük” fel magunkat! Ugyanis akadtak osztályok, amelyek a zöld helyett kék, esetleg barna színű pántlikát készítettek, fittyet hányva a sok évtizedes hagyományra.)

A decemberi esemény óta foglalkoztat a gondolat: miért éppen a zöld színű szalag vált jelképpé? A reményt vagy talán „éretlenségünket” szimbolizálja? Ki tudhatja?

Valószínűleg mindkettőt! A kérdések számomra mindmáig megválaszolatlanok maradtak...

Tény azonban, hogy a zöld szín kifejező és hagyományos.

Érdemes hozzá ragaszkodni... Mert az öncélú „tormabontás” ezen a téren is: különködés. A különködés eredménye: csak furcsaság. A furcsaság pedig lehet feltűnő, de nem követésre méltó...

Ezért — bár a folyó tanévben a különködés vagy a szükség törvényt bontott — jövőre nem kell követni a mostani gyakorlatot. Egy gimnáziumban furcsa, ha ugyanarra a célra különböző színű jelképet használnak... A bevett szalagszín — a folyamatosság alapján — legyen nálunk továbbra is a zöld!

Most azonban — elmondva az elmondandókat — felhagyok a kritikai észrevételekkel. Őszinte vágyam, hogy akár a zöld, akár a kék, akár a barna szín „varázsában” hisz valaki, ne csalódjon. Hón óhajtom, hogy minden negyedikes jól használja ki a második felévet. Szív-ből kívánom, hogy a szalagot ne csak díszként, hanem valódi jelképként viseljük az érettségre készülők...

A szalagavató közös emléke pedig legyen eltéphetetlen kapocs a „végzős” osztálytársak és ősi iskolánk, a Rákóczi Gimnázium között.

Oláh Gabriella
IV. C

DÍSZTERMI MŰSOR, TORNATERMI TÁNC

(Az ifjúsági nap két programja mérlegen)

Az ifjúsági (önkormányzati) napon — mióta csak ilyesmi létezik — a tanítást-tanulást követőleg (délután és este) mindig szórakoztató program szokott lenni...

Most sem volt másként. Alighogy befejeződött a szalagavató ünnepély, a kollégiumok Mikulás-műsorából egy válogatás dísztermünkben került a közönség elé... Nagyon szerezés próbálkozásaként!

A szereplőkön látszott, hogy eredetileg „belső használatra” szánt, „második otthonukban” bemutatott

produkciójukat itt is sikerre szeretnék vinni. (Bele is adtak mindent a játéukba!) A nagyközönség felkészült mindarra, amit a „diákművészekről” várhatott. (A felnőttek és a fiatalok jóindulattal eltelve, derűre-borúra készen ültek be a nézőterre!)

A műsor 17 órakor, pontosan a kintűzött időben kezdődött meg...

Első részében az Erdélyi-kollégium lányai okoztak mindenkinek kellemes meglepetést. A II. B-sek — bájos naivitással — a Mikulás-

nak Hófehérkével és a hét törpével készített riportját mutatták be...

A jelenetük igen kidolgozott volt; színpadi „tevékenységükben” örömet leltek a legtöbb részvevő.

Nagy Ilona a Rozi nem akar kisszony lenni című monológ stílszerű előadásával nyerte meg a közönség tetszését... A III. E-s lány alkalomhoz illő öltözete, természetes humora, kellő poentírozással végzett „szövegelése” széles körben emelkedett hangulatot teremtett.

A III. B-s Huba Katalin egy megtartós zeneszámmal áll ki; ügyesen, rutinosan zongorázta Scott Joplin: The Entertainer című szerzeményét... A tömeg oldott légkörben élvezte a modern muzsikát.

Az erdélyis lányok kitétek magukért. Jól szerepeltek, sok tapsot kaptak.

A műsor második részében a Zrínyi-kollégium lányaié volt a színpad.

Leginkább a III. A osztályosok aktivizálták magukat. Órjártuk — jóllehet paródiájukat már ismerősként üdvözlöttük — mulatságos percekert szerzett nekünk.

Tőlük A vidám vagabund című szám jóízű játékosága is kellő fogadtatásra talált; de — sokak szerint — ez a zenés-táncos produkció most nem volt annyira magával ragadó, mint tavaly...

Számunkra a Kérek egy autogramot című dal nyújtott igazán élményt; a „mű” előadása — frissességével és fiatalosságával — feledtette velünk az esetleges fenntartásokat...

Érdeklődést keltett Gábor Erika és Zsova Mária szereplése is; a két lány „akrobatikus” tornamutatványát megcsodálta mindenki.

A zrínyis lányoknak járó elismerést sem mérte fukar kezekkel a közönség; a tetszésnyilvánításból bőven jutott nekik.

A műsor harmadik részében a Kossuth-kollégium egyes „lakói” kerültek „rivaldafénybe”.

Mátyás György (III. D) muzikálisát hamar megéreztek a zenéredalra fogékony emberek; a fiú igen megnyerően, saját gitárkíséretével énekelt — a nézők őszinte örömeire!

Jó volna, ha minél gyakrabban hallhatnánk őt a nyilvánosság előtt.

Ilyen igényt azonban — a díszteremben önmagát felülmúló — férfikorussal szemben nem támaszthatunk... Ennek egyszeri fellépése is kitörölhetetlen nyomot hagyott a lelkünkben.

A három kollégium tanulóit mellett szép teljesítményt nyújtott a IV. C osztályos Oláh Gabriella is. A helybeli lány Csokonai Dorottya-jából mutatott be egy élvezetes „szemelvényt”... Remek „alakítását” elfojtott vagy hangos kacagással „nyugtázták” az egybegyűltek.

A dísztermi műsort, amely gyakorlatilag kollégista iskolatársaink

kulturális seregszemléjének is beillett, érdemes volt megtekinteni. A látottakon-hallottakon alapján véve jól szórakoztunk... De igaz, ami igaz: a mostani műsor itt-ott egyetlen volt, színvonala nem érte el a tavalyi diák—tanár „egyveleg” általános színvonalát.

Talán ez a tapasztalat adta az ötletet: hagyományra kellene tenni, hogy az ifjúsági (önkormányzati) napon az egyik évben tanár—diák vetélkedő, a másik évben kollégiumi műsorokból összeállított bemutató legyen.

A délutáni műsort este iskolából követte a tornateremben.

A szórakoztató program ezzel „tetőzött”. A közkívánatra meghívott Flamingó együttes szolgáltatta a zenét; a lányok és a fiúk (többkevesebb sikerrel) próbálták átadni magukat a tánc örömeinek...

Sajnos, a helyszínen néhányan elfelejtették, hogy ez a rendezvény is az önkormányzati nap égisze alatt folyik. Került a fiúk közé olyan, aki — bizonyára az elfogyasztott „felesek” hatására — csak alig vagy egyáltalán nem tudta kormányozni magát. Sőt került a fiúk közé még durva modorú hívatlan vendég is... Pedig az iskolából zártkörű volt!

Úgy látszik, feledésbe ment (vagy bizonyos személyek sohasem tudták), hogy mit jelent a zártkörű rendezvény forgalma... Őket férfi tanáraink segítették az ide vágó ismeretek megszerzésében.

Számosan gondoljuk: az est nemkívánatos részvevői tehetnek arról, hogy időnként kényelmetlenül is éreztük magunkat...

Főleg olyankor, amikor a tornaterem váratlanul fényárba borult, hogy az illetékesek „kiszűrheessék” közülünk a kétes elemeket.

Ami a Flamingó együttest illeti, arról megoszlott a vélemény. Voltak olyanok, akiket „feldobott” az együttes muzsikája; voltak olyanok, akiknek a táncszünetekben magnóról sugárzott zene jobban tetszett... (Én is az utóbbiak közé tartoztam!)

Javaslatként fogalmazódott meg bennünk: jövőre — már csak a változtatosság kedvéért is — az iskolában egy disc jockey „alkalmazásával” kellene próbálkozni... Hátha ez a megoldás a szokásosnál népszerűbb és olcsóbb lenne!

Matlák Erika
IV. F.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Dr. Urbán Barnabás, iskolánk nyugdíjas matematika—fizika—filozófia szakos tanára és Trócsányi Pál, a gimnázium egykori kiváló diákja — akinek annak idején dr. Urbán Barnabás osztályfőnöke és szaktárgyaiból oktatója-nevelője volt — második osztályos tanulóink részére az alábbi feladat megoldását tűzi ki pályatételként:

Egy szabályos ötszög oldala a. Kiszámítandók az összes átlók meghúzásával keletkezett elemi részek területei és az egész ötszög területe! Meg kell határozni azt is, hogy az egész ötszög területének hány százaléka a belső ötszög területe!

A kitűzött feladatról érdemes megjegyezni, hogy azt akkor, amikor Urbán tanár úr még Debrecenben diákoskodott, néhai kedves és tudós tanára, Jakucs István tűzte ki a Debreceni Református Kollégium diákjai részére pályatételként.

A feladatot a tanár úr már a mi iskolánkban is többször kitűzte megoldásra. A pályázaton eddig a legszebb megoldást Trócsányi Pál öregdiák társatok adta.

Dr. Urbán Barnabás nagyra becsült tanárára, Jakucs Istvánra emlékezve, Trócsányi Pál pedig az alma mater iránti szeretettől vezérelve, most újra kitűzték a feladatot, és elhatározták, hogy a legjobb megoldók jutalmazására 500—500 forintot és értékes, matematikai tárgyú könyveket ajánlanak fel.

A megoldás beadásának határideje: 1980. május 1.

A pályázat eredményének ismertetésére és a pályadíjak (1 db 600 Ft-os I. díj, 1 db 400 Ft-os II. díj és az említett jutalomkönyvek) kiosztására a tanévzáró ünnepélyen kerül sor.

Oroszlánkörmök

De szeretnék...!

De szeretnék szellő lenni,
kedvem szerint fújdogálni,
Felhők között táncot járni,
Eolhárán muzsikálni.

Föld és ég közt lengedezni,
Minden embert megismerni,
Randevúzóik közé bújni,
Puha csókot tovaújni.

Szerelmes szót ellopkodni,
Leskelődni, csúfolódni,
Ide-oda szállingózni,
És sohasem elfáradni.

Metsző széllel versenyt futni,
Mindig győzni, sose bukni,
Melegedni, néha fájni,
Hegyek csúcsán álmot látni.

Táncot járni, vigadozni,
És mindig csak Rád gondolni,
Rád gondolni, Téged várni,
S veled együtt tovaszállni.

Bacsó Ibolya
IV. D

EGY NYÁRI ÉLMÉNY NYOMÁBAN

Rendhagyó jelentés a szödligeti KISZ-táborból

Tavaly júliusban a szödligeti KISZ-táborba kaptam meghívást; diáktalálkozóra voltam „illetékes”. Mint lapunk egyik szerkesztője, megragadtam az alkalmat: boldogan mentem el az immár nyolcadszor „összehozott”, de még nem eléggé közismert nyári rendezvényre.

A rendezvény középpontjában — 10 napig — a rádiószerkesztés és az újságírás „mestersége” állt. A szervezők célja az volt, hogy e két „tantárgyból” minél több ismeretet nyújtsanak 150 tizenéves fiatalnak. A résztvevők meg arra törekedtek, hogy minél több szakmai ismeretet sajátítsanak el a diákújságírók és rádiószerkesztők VIII. országos találkozásán.

A Szödligeten töltött 10 nap kemény munkájáról és önfeláldozásáról nem kívánok naplószerű tájékoztatást adni olvasóimnak: ezzel el is vetem a tábor életének legkönnyebb, de minden bizonnyal legfelszínesebb bemutatási módját. Úgyis az a lényeg, amit tapasztaltam, közelről láttam és hallottam...

Egyik tanárom jegyezte meg a minap: „Egyre kevesebb az olyan hely, ahonnan az ember visszatérve egyértelműen kijelentheti, hogy jól érezte magát, illetve hasznos munkát végzett.” Nos, én azt hiszem, hogy a tanulást, szórakozást és az ellátást is figyelembe véve: ott a maximálisat nyújtották nekem...

Mi is szokta jellemezni általában a tábor életét? Az ébresztő, a torna, a zászló le- és felvonások itt sem maradtak el... Alkalmat teremtve a vezetősé-

gi tagoknak is, az „egyszerű polgároknak” is hol a fegyelmességre. A reggeli jókedv aztán végigkísérte az egész napot: ott lüktetett az előadásokon, a daltanuláson, a csoportfoglalkozáson, a szerkesztőségi vitákon, párosulva a legteljesebb komolysággal.

Előadásainkon a szakmai és egyéb körökben is jól ismert „vezetőségeiken” kívül (hogy csak Frank Iván, Halász Géza, Szabó Ervin, Földes Péter, Pogány György stb. nevé említsem) más rangos személyiségeket is vendégül láttunk. Király Ernő, az Ifjúsági Magazin főszerkesztője a műfajokról, a szerkesztésről; Ipper Pál rádiós élményeiről, Kecsmár Ilona a KISZ feladatairól tájékoztatott minket.

Fórumunkon dr. Hanga Mária oktatásügyi miniszterhelyettesnek, Nagy Imre munkaügyi miniszterhelyettesnek, valamint dr. Nagy Sándornak, a KISZ KB titkárának tehetünk és tettünk fel — bevallom — néha eléggé „rázós” kérdéseket.

A rockzene rajongói egy este Som Lajossal és a Beatrice együttes tagjaival folytathattak eszmecsere-t a csövesek, a digók és a punkok problémájáról.

Szinte egy percnyi megállásunk sem volt a programok között. Így az éjszakai órákat használtuk fel nemcsak cikkírásra — ezek ötleteit gyakran szolgáltatták az „igazi” felszereléssel készült délelőtti, délutáni riportok —, hanem vitatkozásra is. Hiszen ahányan voltunk, annyi volt az eltérő

vélemény, szinte kimeríthetetleneknek látszottak a témák, amikor a hajnali derengésben karikás szemmel, nagy emberek szavait idézgetve, esetleg „légiós tájszólásban” igyekeztünk egymást meggyőzni a magunk vélt vagy valódi igazáról.

De ami midannyiunk számára a legmegragadóbb élmény volt, az a táborban érvényesülő „teljes” demokrácia. Vezetők és vezetettek közül itt csaknem eltűnt a sok helyütt meglevő „válaszfal”, szabadon lélegezhetünk az ötletektől, javaslatoktól duzzadó friss levegőből; s az „összejöveteleken” gyakran feltettük a máskor elhallgatott kérdéseket, a miértüket is...

Végigolvasva az eddig leírtakat, úgy érzem, egy mákszemnyit sikerült visszaadnom a csodálatos környezetben megtartott csodálatos (nem túlzó a jelző!) találkozó hangulatából.

Természetesen a beszámolómból sok mindent kihagytam (pl. a barátkozást a laoszi újságírókkal, a nyomda- és rádiólátogatást, az újságaink megjelenését megelőző izgalmat, a katonai segédlettel megtartott számháborút, Hemmert Laci és Rév Tamás gyönyörű gitárjátékát, az ismerkedési estét és a punkhangversenyt), hát befejezésül sem időzöm már csak egyetlen képnél: ahogy a budapesti Nyugati pályaudvaron 150-en közösen énekeljük — egy kicsit hamisan, egy kicsit könnyezve — a búcsúdalt: „Isten veled, Szödliget...”

Butella Marianna
III. B

Disputa

Mit ér az ember, ha diák?

Sokat és nagyon keveset. Sokat ér akkor, ha mindig a legjobbra törekszik... Nemcsak magol, hanem tanul is. Nemcsak szemlélődik, hanem meg is ismeri az anyagi világ törvényeit. Nemcsak ámul a fejlődésen, hanem meg is érti a társadalmi változásokat...

Sokat ér akkor a diák, ha nemcsak befogadja azt, amit tanítanak neki, hanem maga is új ismereteket szerez, vállalja az önképzés nehézségeit, a szakköri feladatokat, ha „alkot”... Ha pályázatot ír vagy verset költ, fest, rajzol, énekel, sportol. Ha „odafigyel” a nemzetközi eseményekre és helyes véleményt alkot róluk; ha élénken részt vesz az ifjúsági-közéleti tevékenységben...

Ha... Mindig csak: ha... Lehet-e ennyi erény egy emberben, egy kis felnőttben, aki még csak az önmegvalósításán fáradozik a maga riadt, félnék módján, vagy talán túl rámenősen is?

Nem a tökéleteset keressük, de meg kell próbálkozni énünkben a konstruktív személyiségjegyek kialakításával, hogy elmondhassák róluk: mi a „sokat érő” diákok közé számítunk...

Apropó: ha „sokat érő” diákokat emlegetünk, talán — burkoltan — „keveset érőkre” is gondolunk? Megkísért minket a szembeállítás alapuló merev szemlélet?

Ellene mondunk ilyen „sarkított” igazságoknak! Állíthatjuk-

e ugyanis egy 16—17 éves fiatalról — mondjuk: balul sikerült feleletei alapján —, hogy mihaszna, értéktelen, kár foglalkozni vele? A válasz magától értetődően: nem. Hisz helytelen dolog volna valakiről egy adott időszakban nyújtott iskolai teljesítmény alapján véglegesen nyilatkozni... A jelenleg helyét nem leelő gimnazista beilleszkedhet. A most még könnyelmű iskolás megkomolyodhat. Az egyelőre gyengén tanuló diák felzárkózhat...

Természetesen a diákértékek nemcsak jó osztályzatokból állnak! A jó osztályzatok önmagukban — bármily furcsa — még szegényes bizonyítványt is „takarhatnak”... Akkor, ha „tulajdonosuk” egoista, könyöklő személy; ha „gazdájuk” lelki-érzelmileg sekélyes alkat; ha „birtokosuk” másokkal szemben közömbös, lekezelő, fensőbbes... Vagy ahogy mondani szokták: antiszociális lény.

Önmagunk megvalósításakor nagyon foglalkoztat bennünket a kérdés: mit szólnak vajon a „kis felnőttek” ténykedéséhez az igazi, „nagy felnőttek”? Gyakori hibája a tanár—diák viszonynak a kölcsönös meg nem értés, egymás szándékainak félreismerése. Pedig ez — mindkét fél számára előnytelen...

A tanítvány elsődleges mintaképe általában a tanár... A többet tudó, megértő és megbocsátó, bátorító felnőtt. Az okta-

tásra és nevelésre, a fiatalok vezetésére felkészült ember. A nem annyira büntető, mint inkább utat mutató idősebb barát... Akinek a véleményére adunk. Akinek a tanácsát — nem az utasításait — igényeljük. Akinek a feddése nem dacot vált ki belőlünk, hanem magunkba szállásra készítet.

A tanár — tanáraink — közvetlenségén sok múlik! A jó szó: eligazít, helyes irányba terel, meggyőz minket. Leszoktat a délibábkergetésről, valódi képességeink, adottságaink felismerésére készítet. Önérzetünk sérelme nélkül sarkall bennünket az egyénileg helyes, társadalmilag hasznos önmegvalósításra; ösztönöz a hatékony szellemi és fizikai munka, a kiben-kiben meglévő sajátos értékek elimerésére és megbecsülésére.

Miről beszélhetnék még?

Diákságunk, egy hosszú életpálya kezdete, nem mindegy tehát, hogyan rajtolunk. Ez a rajt — szüleink és tanáraink általában meglévő jóindulata ellenére — főleg saját magunkon múlik: munkánkon, eredményeinken, „állóképességünkön”. Ha jól indulunk, a rajtlendület végigkísér bennünket az eljövendő évtizedeken, amikor majd utódaink így fogják feltenni nekünk a kérdést: mit ér az ember, ha felnőtt?

Butella Marianna
III. B

Visszapillantó tükör

Bessenyei György Holmijának a margójára

Egy 200 éves könyv olvasása közben

A minap egy régi könyv került a kezembe. Kíváncsian lapoztam bele, minthogy engem a patinás nyomdatermékek mindig érdekelték.

Rögtön az első oldalnál kellemes meglepetés ért. Bessenyeinek az a Holmi című műve „nyílt meg előttem”, amely 200 évvel ezelőtt, 1779-ben jelent meg Bécsben...

200 év! Ez alatt az idő alatt — hosszas tespedés után — kiderült az *eppur si muove* igazánálunk is. A 19. században a reformkor, a forradalom és a szabadságharc, az önkényuralom és a kiegyezés megmutatta: *pantha rhei*. Bebizonyosodott, hogy az *extra Hungariam non est vita*: tévtan. A 20. század forradalmi és ellenforradalmi, helyi konfliktusai és világháborúi, haladó és reakciós fordulatai mindenkit ráébresztettek: az egymásra utalt népek vezérelve csak a patriotizmusra épülő internacionalizmus lehet...

Körülbelül négy emberöltő telt el... Milyen sok! Ez alatt az idő alatt — minden konzervativizmus ellenére — utat tört hozzánk (tágabb értelemben is!) a felvilágosodás. A gyűlölt idegen uralmat bomlasztva: „működésbe jöttek” országunk gazdasági, társadalmi, politikai és kulturális ütőerei. Az élen járó eszmék — Bessenyei óta a Habsburg- vagy Horthy-tilalom ellenére is — a virágzó magyar irodalom révén bekerültek szellemi kincstárunkba...

Efféle gondolatok fordultak meg a fejemben, miközben csodálattal néztem a Holmi elsárgult lapjaira, melyeken néhol már erősen megfakultak a betűk. Szinte hallani véltem, amint megszólalnak a könyv fakó sorai, hogy tiszteljem őket, mert ők átérték, két évszázad megpróbáltatásait. Így aztán egy kicsit elfogódottan kezdtem meg az olvasást; s mindjárt a címnél megálltam...

Olyan benyomásom támadt, hogy már olvastam ezt a könyvet. (Később rájöttem, hogy az alkotást Bessenyei egy másik Holmi című művével tévesztettem össze, amely rövidebb terjedelmű ennél, és egy évvel hamarabb keletkezett. Tulajdonképpen az előbbi munka vetette meg az utóbbi alapját! A kettő címe és hat fejezete teljes egészében megegyezik.)

Bár hamisnak minősült az a benyomásom, hogy ezt a könyvet már olvastam, a mű címe megmozgatta a képzeletemet... Mit is jelent a Holmi? Tisztáztam magamban: a közelebről meg nem határozott dolgokat nevezzük holminak. A Holmi cím tehát vegyes tartalmú műre illik, amelyben ez is, az is, magyarán szólva: mindenféle „anyag” előfordul...

Ilyen előzmények után mélyedtem bele a könyv olvasásába.

A könyvben Bessenyei minden egyes fejezetnek külön címet adott; az első a Jelentés. A Jelentésben az író — többek között — azt vizsgálta, hogy milyen a magyarországi és az erdélyi irodalom közötti kapcsolat. „Ha valaki magyarságunknak előmenetelire dolgozik — szúrte le a tanulságot —, kétségkívül mindazokat szolgálja, kik valósággal magyarok. Ki mondhatná meg hát, hogy mikor magyarul ír, Erdélyországhoz nem szól?”

A továbbiakból a Mozgás című rész ragadott meg; ebben fejti ki Bessenyei azt a materialista színezetű véleményét, hogy a világon minden mozog. Sok dolog van, ami holtnak tűnik, és a szemünkkel mozgást nem észlelünk, de ez csak látszat. Még az élet is az egyik testből a másikba vándorol, de a természetben marad.

Bessenyei — vitathatatlanul — felvilágosult író volt, küzdött népünk felemelkedéséért. Sajnos, nem voltak meggyőződéses támogatói; erről értesültem a Vér, tűz című részből. Innen tudtam meg azt is, hogy igen bízott önmagában; nagy lelkierővel vetette ki bensőjéből a kishitúséget.

Bessenyei — mint olvastam — vére járásának erősítésével, felcsigázásával készítette elő magát a nehéz harcra, amelyet egyedül kellett megvívnia.

A könyvnek leginkább az iskolára vonatkozó „kitételeinél” időztem el... Az Oskolából és a Belső nevelésből tájékozódtam az akkori tanítási és tanulási módszerekről. Ezeket Bessenyei erős kritikában részesítette. Elítélte a magolást és a magoltatást, a könyvnelküliek esztelen szajkózását. Felrótta az „illetékeseknek” a gondolkodásra való nevelés hiányát, a lecke megértésével és megértetésével kapcsolatos mulasztásokat.

Érdekesnek találtam, hogy a szerző az iskolát csak „észköszörű”-nek tartja; véleménye szerint a kellő tudást főleg az életben és a könyvtárakban lehet megszerezni. Bessenyeinek, az volt az álláspontja, hogy a tanítók feladata: az ész köszörülése... Hogy aztán az elme „bot” vagy „beretva” lesz-e, az attól függ, hogy miből van: „ólomból”-e vagy „acélból”...

Bessenyei — munkássága rá a tanú — fellépett a műveletlenség, a tudatlanság és a bábóna ellen. Ismertette, népszerűsítette a régi és a modern írókat, de a tanait nem minden

esetben fogadta el. Megtagadta pl. azt a félrevezető felfogást, hogy az akkori feudális világban minden a lehető legjobban van.

Visszatérve a Holmihoz: ez a mű — itt-ott szembeötlő nemesi korlátai ellenére — a magyar szellem történetében nagy előrelépést jelentett. Igaz, szerzője nem gondolt még a jobbágyság felszabadítására; azt tartotta, hogy a jobbágy engedelmeskedjen földesurának. De a gonosz nemest már elítélte! Ugyanakkor (akarva-akaratlanul) a Magyarságban a jobbágyságot nemzetfenntartó osztályként vette számításba. Kifejtette azt a nézetét, hogy a magyar jobbágyság a nyelv hordozója, és addig nem enyészhet el nemzetünk, amíg a köznép magyarul beszél.

Ezt a nézetét a Holmiban továbbfejlesztette; körvonalazta társadalomfelfogását is. Bessenyei szerint minden úr a köznépből származik, onnan emelkedett ki. Hasonlóak, majdhogynem egyformák a szegény és a gazdag emberi tulajdonságai is; a zenét pl. mindegyikjük szereti, a hegedű a pénzt is kicsalja a zsebükből...

Felkeltette a figyelmemet Bessenyei György és a lelke között folyó dialógus is; e részben három „beszéd” szól az írói hivatásról és a kötelességről. A lelke biztatja az írókat az írásra. Ő pedig megfogadva a szót, ír.

Azt hiszem, érdemes volt a lelkére hallgatnia, mert műveivel — a Holmival is — hazájának, tett elismerére méltó szolgálatot.

Nagy hatással volt rám — a Holmi lapjain — a szerző Sárospatakról kialakított képe is. Bes-

senyei — mint ismeretes — 1755-től 1760-ig volt pataki diák. Ebből az időből legszívesebben az iskolában uralkodó rendre és fegyelemre emlékezett vissza. „Ha észreveszik — írta —, hogy titkon valamelyik deáknak szeretője van; ha táncol közülük egyik vagy másik a vendégfogadóban, ha cifra nyakravalót köt, vagy haját bodorít, valami sunda szót mond és a szégyendolgot igazán megnevezi, már e gonosz, kire törvényt tesznek s kicsapják.”

Bessenyei 1760, vagyis Patak elhagyása után is szeretettel írt városunkról; diákkora színhelyét a magyarországi kultúra egyik központjának tartotta...

Minden módon — nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is — bizonyította, hogy hű fia volt iskoláknak!

Elérkeztem a könyv utolsó lapjához; vége az olvasmánynak... Egy kicsit csodálkozom, hogy mennyi gondolatot váltottak ki belőlem Bessenyei elmékedése! Azután becsukom az öreg könyvet, és tünődöm: vajon miért olyan ritkán jelennek meg Bessenyei György írásai? A Holmit pl. egy 200 éves könyvből ismertem meg... A nagy pataki diák életművének tetemes része szinte hozzáférhetetlen az érdeklődők számára; válogatott munkái sem láttak napvilágot már több mint egy negyedszázada.

Kovács Judit
II.'B

„Hej, igazítsad jól a lábad...”

(Bodrog táncgyűttes fennállásának negyedszázados ünnepén)

25 évvel ezelőtt kezdte meg működését Sárospatakon Borsod-Abúj-Zemplén megye egyik élvonalbeli táncközsége, a Bodrog táncgyűttes. Mintha Berzsényi Dániel agitált volna az érdekében — „aki magyar táncoshoz jól terne, örüljön!” —, sok fiatal lépett a kötelékébe. Mintha a népi kultúra dinamizmusa hatott volna — „Hej, igazítsad jól a lábad...” —, sok lány és fiú vette fel programjába (időt és fáradságot nem kímélve) a Sípos tanár úr szigorú, de céltudatos próbáin való részvételét.

Sípos György, a Sárospataki Comenius Tanítóképző Főiskola tanára már korábban, 1947 és 1954 között is foglalkozott *alkalmi* táncsoportokkal. (Mun-

katársként — eleitől végig — Tóth Károly, a tanítóképző kiváló zenetanára állt mellette!) 1954-ben azonban, amikor a Népművelési Intézet Rábay Miklós vezette vizsgabizottsága előtt sikeres oktatói vizsgát tett, egy *állandóan* működő együttes szervezésére kapott megbízást... Az együttes „Gazdájával az akkori földműveszövetkezet jelentkezett, és névadójával ott volt kedves folyónk, a Bodrog” — tudhatjuk meg Sípos György visszaemlékezéséből. Az fmsz „cégtábla-változtatása” után az együttes a sárospataki ÁFÉSZ kezelésébe ment át; azóta is a szövetkezet patronálja és tartja fenn a csoportot.

Miután Sípos György megvált a táncosoktól, 1978 már-

ciusától Pécsvaradi Botondra, a csoport egyik legrégebb és legképzettebb tagjára hárult a művészeti vezetés. (A zenei tanácsadó továbbra is a tapasztalt Tóth Károly maradt!)

A táncgyűttes repertoárjában — a maga mögött hagyott években — csak eredeti néptáncok, jeles koreográfusok által feldolgozott „számok” szerepeltek. Bizonyosságul ilyenekre hivatkozom: Sárközi-Duna menti karikázó (eredeti anyag); Ureczky Csaba: Cigándi keménycsárdás; Náfrádi László: Pántlikázó; Molnár István: Tápei táncok, Kapuvári verbunk és csárdás stb. Ezekkel és az itt nem említett táncokkal vált az együttes országsszerte és az ország határain túl is ismertté.

A Bodrog tagjai eddig 7 alkalommal vendégszerepeltek Csehszlovákiában; a lányok és fiúk 1966-ban Jugoszláviában, 1968-ban Angliában, 1969-ben az NDK-ban, 1970-ben Ausztriában, 1972-ben és 1977-ben Franciaországban, 1973-ban Norvégiában, 1974-ben Lengyelországban, 1979-ben az NSZK-ban léptek fel.

A művészi hajlamú fiatalok táncstudásában a helybeli és a hazai közönség is több ízben gyönyörködhetett. Külön érdemel említést két eset: a „bodrogosok” 1970-ben — a meghívottak roppant öröme — közreműködtek az Elnöki Tanács elnökének a diplomáciai testület számára adott fogadásán; 1971-ben pedig — nem mindennapi sikert aratva — a SZÖVOSZ-kongresszus alkalmából rendezett vígszínházi gálaest fényét emelték...

Az együttes — létezésétől fogva — biztosította a különböző korú és munkakörű rátermett fiatalok kibontakozásának feltételeit. A szövetkezet előtt sohasem volt kétséges, hogy mint mecénás, mivel tehet jót a csoportnak. A tánc- és zenekar vezetői emberemlékezet óta hivatásuk magaslatán állottak. A kiváló szereplések „hátterében” mindig kimutatható volt a tervszerű, összehangolt, igényes és közös munka...

Az együttesben — két és fél évtizedes fennállása alatt — egyszerűen sem volt torzsalkodás. A keretében szépen megfértek egymással szövetkezeti dolgozók és ifjú szakmunkások, technikusok és pedagógusok. Beilleszkedtek a táncos lábú közösségbe a mi iskolánk, a Rákóczi Gimnázium diákjai is. Sőt — idők múltán — jelentős szerephez jutottak...

Ónálló „alakulatként” is! Tudniillik a Bodrog táncgyűttes gimnazistái — a Sárospataki Diáknapok rendszeresítése óta — becsületbeli kötelességüknek érezték iskolánk hírnevének, az öregbítését.

Büszkén mondhatom: az eddig megtartott tíz kulturális se-

regszemlén a „rákóczi” lányoknak és fiúknak helyén volt nemcsak a szívük, hanem a lábuk is. (A népdal szavaival élve: jól igazították a lábukat!). A sárospataki diáknapokon 1962-ben, 1963-ban, 1965-ben, 1969-ben, 1971-ben, 1973-ban és 1975-ben „bearanyozták”, 1967-ben, 1977-ben és 1979-ben „beezüstözték” az alma mater babékoszorúját...

A gimnazista néptáncosok „házon belül” is sokszor szereztek kellemes perceket az iskolaközösségnek. A történelmi évfordulók megünnepléséből is, az ifjúsági rendezvények „színesítéséből” is kivették, a részüket...

A Bodrog táncgyűttesben a nemrég megült negyedszázados jubileum idején is számos gimnazista „szolgált”...

Mindegyikük a magyar népi kultúra ápolásának, nemesítésének és terjesztésének ügyét szolgálta. Lelkesen, odaadóan, kedvvel... A maga örömeit és a mások szórakoztatását is szem előtt tartva. Szolgálatuk elismeréseként álljon itt a nevük:

Ács Erika, II. C,
Csengeri Mária, II. C,
Fülöp Jolán, I. C,
Majtényi Andrea, III. F,
Máté Edit, II. B,
Móricz Tünde, II. C,
Nagy Ilona, III. E,
Oláh Erika, III. E,
Pogácsás Katalin, IV. E,
Sasi Krisztina, III. E,
Somsák Emese, I. C.

Ez után a felsorolás után a Bodrog táncgyűttes gimnazistákból és nem gimnazistákból álló közösségének köszönöm, hogy aktív tagként annyi kellemes órát tölthettem a körükben. A jubileum alkalmából üzenem a csoportnak: az ünnep számomra erőforrás volt, az eljövő sikerek záloga. Az egész gárdának kívánom: a megszo-kott egyetértésben, barátságos légkörben, a néptánc szeretetétől vezérelve eredményesen dolgozzunk tovább.

Oláh Erika
III. E

TALÁN

TALÁN

Talán szemednek kedvesen
sötét csillogása,
Talán a friss hónap
égető marása,
Talán hajadnak
feketése,
Talán hangodnak
tisztá csengése,
Talán egy szó,
Talán egy mozdulat,
Talán egy nevetés,
Talán egy hangulat
sügta meg nekem,
hogy szeresslek,
s mit mástól én sose kaptam,
mind adjam neked.
Talán hogyha várnál,
Talán ha szeretnél,
Talán megtalálnál.
Talán ha hallanád,
értened hangomat,
Talán nem is volna akkor
nálam boldogabb.

TÖRÉKENY VERS

Add nekem
egy perced,
a lelkeddel benne,
gyémántot adsz nekem
vele a kezembe.
Csiszolom,
tisztítom,
a szemembe teszem,
annak sugarával
szíved körbeveszem.
Mégkötözlek veled
törékeny láncal,
körötled táncolok
hattyú-könnyű
láncal.
Felülök egy sugárra,
szívedbe repülök
csendben,
s csak akkor
megyek ki onnan,
ha kerub jön értem,
és szól,
hogy már el kell mennem.

KOPTATÓ

Te csak mosolyogsz,
s elmész,
és a kedvem veled együtt
elvész.
Mondom: szeretlek,
verseket írok neked.
De hogy milyen mély
a „szeretlek” értelme,
nem értd meg talán soha.
Az élet, ez a NAGYBETŰS,
olyan romantikus, nevetséges,
megalázó és olyan mostoha.
Te csak mosolyogsz,
s elmész,
és a kedvem veled együtt
elvész a motorzúgásban,
mint apró hangya a várban.
Hazamegyek,
kulcsom nehezen fordul a zárban,
és lassan elkopok
a mindennapi magányosságban.

Keeskeméti Agota versei*

*A szerző iskolánk volt növendéke; az 1979-es IV. B osztályban végzett. — Jelenleg a Csepel Művek sárospataki gyáregységében dolgozik.

Holmi

III ÍR E IK

— A Nők Lapja 1979/41. számában riport jelent meg *Költsej falujában, Szatmárcsekén* címmel. Ebben olvastuk, hogy nagy költőnk „Sirja fölé... 1856-ban állították fel a megye által adományozott csonkaoszlopot. Azt tartják a faluban, hogy (nyilvánosan) akkor hangzott el először hazánkban a *Himnusz*, a sárospataki kántus előadásában. A síremlék avatására hatalmas tömeg gyűlt össze. »Vasasnémetek« oszlatták szét.”

— A NOSZF győzelmének 62. évfordulóját 1979. november 5-én ünnepeltük meg iskolánkban. A forradalom jelentőségével Kádas Sándor igazgató úr figyelmet keltő emlékbeszédében foglalkozott; a Balogh Ferencné tanárnő vezette irodalmi színpad és a dr. Takács Andrásné vezette énekkar pedig színvonalas műsort adott az évforduló tiszteletére.

Ünnepélyünkön részt vett Tóth András elvtárs, a megyei KISZ-bizottság munkatársa és a Rákóczi Gimnázium KISZ-szervezetének, — a megye középiskolásai között a nyáron lezajlott építőtábori verseny megnyeréséért — átadta a KISZ Borsod megyei Bizottságának oklevelét, valamint 5000 forintos pénzzutalmát.

— Iskolánkban az immár hagyományos szavalóverseny megtartására 1979. november 23-án került sor.

A kétfordulós verseny első „menetében” több mint 20 szavaló előadásában a kötelező vers hangzott el; a második „menetben” 16 versmondó egy-egy szabadon választott költeménnyel állt a közönség elé.

A színvonalas és sok érdeklődőt vonzó szavalóversenyen osztatlan sikert aratott királyhelmeci testvériskolánk képviselőjének, Kobák Mártának a kiváló szereplése. A mieink közül — azonos pontszámmal — hár-

man kerültek — nagyon is megérdemelten — az élre: Matlák Erika, IV. F, Oláh Gabriella, IV. C, Bodnár Zoltán, III. B.

Ők pénzzutalomban részesülnek!

— Orosz nyelvből 1979. november 30-án bonyolították nálunk a szép kiejtési versenyt.

Ennek két fordulójában — a kötelező és a szabadon választott költői-írói művek előadásakor — 25 iskolatársunk kulturált szövegmondását élvezhettük.

Az oroszból tartott szép kiejtési versenyen a legjobb helyezéseket a következők érték el:

1. Tóth Ildikó, IV. A,
2. Sárosi Mária, IV. A,
3. Tóth Pál Ildikó, III. A,
- Kolosai Hilda, IV. B.

A felsorolt tanulók könyvjutalomban részesültek.

— Az idegen nyelvi munkaközösség 1979. december 20-án rendezte meg a szép angol beszéd versenyét. Ezen a rendezvényen minden induló diáknak egy kötelező és egy szabadon választott költeményt kellett „bemutatnia”.

A verseny élénk érdeklődés közepette folyt le. A 15 induló közül az alábbiak érték el említésre méltó helyezést:

1. Takács Ágnes, IV. B,
2. Körömi Klára, IV. B,
3. Erdős Attila, I. A,
4. Butella Marianna, III. B,
5. Bodnár Zoltán, III. B,
6. Majorossy Gabriella, III. B.

— 1980. február 2-án rendeztük meg a *Ki tud többet a Szovjetunióból a Szovjetunióról?* vetélkedő házi fordulóját. Ezen 14 négyfős csapat vett részt. A győztes csapatban Tóth Gábor (III. D), Majtényi Andrea (III. F), Ferencz István (III. F) és Kerülő Károly (III. F) foglaltak helyet.

A vetélkedő megyei fordulóján — iskolánk csapatának a

tagjaiként — Budinszky Magdolna (IV. F), Ferencz István (III. F), Karajz Attila (III. F) és Majtényi Andrea (III. F) vettek részt.

Az erős mezőnyben IV. helyezést elért csapat tagjainak gratulálunk!

HUMOR

A biológiatanár arról beszél az osztályban, hogy minden embernek meg kell halnia.

Magyarázata végén odafordul a diákokhoz:

— Kinek van valamilyen kérdése?

Benőke kíváncsiskodik:

— Tanár úr! Ki fogja eltemetni az utolsó embert?

★

Egy diák kötekedve szól társához, akit nem „bír”:

— Mondd, téged személyesen ismert Dosztojevszkij?

A másik diák értetlenül dűnnyög:

— Nem, de miért kérdezed?

— Tudod, rád néztem, és eszembe jutott, hogy ő írta a Félkegyelműt...

★

A szülői értekezleten az osztályfőnök elismerőleg jegyzi meg:

— Benőkében nagy tudás-szomjat fedeztem fel...

Azután kíváncsian fordul a mamához:

— Vajon kitől örökölte a fiú ezt az adottságot?

Az érintett fél kétségét kizáróan mondja:

— A tudást tőlem, a szomjat az apjától...

★

Egy apa érdeklődik az osztályfőnöknel fia tanulmányi eredménye iránt.

— Közepes — hallja az információt.

Az apa, akinek eddig csak rosszat mondtak a fiáról, örömeiben alig akar hinni a fülének.

— Hogy érti ezt, osztályfőnök úr? — tudakolja.

— Úgy, hogy a gyerek nem nagyon okos, és nem kicsit buta.

★

Benőke hevesen udvarol Lulukának, mire a lány kifakad:

— Ha nem hagyod abba, kiáltok! Mit akarsz tőlem tulajdonképpen?

— Nézd, Luluka — feleli a fiú —, ha kiáltani akarsz, akkor valószínűleg tudod, hogy mit akarok!

★

Egy fiatal lányt megkérdezik:

— Miért vonzódik a gépkocsival rendelkező udvarlókhoz?

Habozás nélkül válaszol:

— No, halljátok, nem vagyok zebra, hogy a gyalogosokat részesítem előnyben!

★

Az amerikai főváros egyik iskolájában kérdést tesz fel a tanár:

— Tudod-e, Tom Smith, hogy George Washington a te korodban már az iskola legjobb diákjának számított?

— Igen — válaszolja a fiú —, de azt tetszik-e tudni, hogy ő a tanár úr korában már az Egyesült Államok elnöke volt?

★

Egy hangverseny után a kezdő kritikus kérdéssel fordul a mellette ülő úrhoz:

— Ugyan ki az az énekesnő, aki olyan hamisan énekelt?

— A feleségem — hangzik a hűvös válasz.

A kritikus szégyenkezve mondja:

— Tulajdonképp nem is az ő produkcióját kifogásoltam, hanem a másik hölgyét, aki zongorán kísérte...

— Az a lányom — jelenti ki sértődötten a megszólított férfi.

A peches kritikus jóvá akarja tenni kétszeres baklövését:

— Ezer bocsánat — hadarja —, tévedtem. A zenemű a hibás. Ugyan ki lehet az a hülye, aki komponálta?

— Én magam! — közli megsemmisítő pillantás kíséretében a szerző.

★

Dublinban, egy ír lakásán az asztalon — üvegbúra alatt — egy nagy kő meg egy elszáradt rózsaszál látható.

— Mi az a nagy kő? — kérdezi egy ismerőse.

— Egyszer ezzel a kővel vágott fejbe egy angol — feleli az ír.

— És a rózsaszál?

— Ezt annak a sírjáról hoztam el.

★

Egy színész fia kifürkészhetetlen arccal érkezik haza az érettségiről.

— Na, hogy sikerült a vizsga? — érdeklődik, az apa.

— Olyan jól — válaszolja stílusosan a fiú —, hogy közkívánatra meg kell ismételnem az egészet.

★

Két fiatal lány beszélget:

— Mit csináljak — mondja az egyik —, hogy ne legyek ilyen kövér?

— A te helyedben én nem járnék olyan gyakran táncmulatságokra — jelenti ki a másik.

— És miért nem?

— Mert az örökös üldögélés nem tesz jót neked.

Egy lányos mama siránkozik:

— Nem tudom, mit csináljak a lányommal! Amint meglát egy fiút, rögtön szerelemre lobban iránta...

A szomszédasszony rosszmájúan jegyzi meg:

— Írja a hátára: Vigyázat, gyűlékony anyag!

★

Olyan szülők találkoznak, akiknek pályaválasztás előtt álló gyermekük van.

— Nem tudom, mit csináljak a fiammal? — kesereg az egyik. — Olyan megbízhatatlan...

— Neveljen belőle meteorológust — kapja a jó tanácsot.

★

— Az én mamám nagyon szigorú asszony — meséli a tizenhét éves Luluka. — Ha éjfélig nem megyek haza...

— Megpofoz? — szakítja félbe a barátnője.

— Nem. Megeszi a vacsorámat...

★

Andalgás közben a jövőről ábrándozik egy ifjú párocska. A fiú tizenhét éves, a lány tizenhat. Már a házassági terveknel tartanak, mikor a lány nagyot sóhajt:

— Be kell vallanom, nem tudok főzni.

— Se baj — nyugtatja meg a fiú —, nekem meg nincsen annyi zsebpénzem, hogy mindkettőnknek teljen belőle enni valóra.

Sárospataki Krónika

A sárospataki Rákóczi Gimnázium KISZ-szervezetének lapja

A kiadásért felelős: Kádas Sándor igazgató

Felelős szerkesztő: Dobay Béla gimnáziumi tanár

Diákszerkesztők: Butella Marianna, Domonkos István, Kovács Judit,

Máté Magdolna, Szabó Olimpia és Tesmagi Mária

Eng. sz.: III/ISK/39/BO/1976 Borsodi Nyomda sárospataki telepe 80-17E 500 F. v.: Lesó Lajos